

տիւն՝ տաճկի արծաթի դրամն աւելի չէ: Ունի նաեւ ձեռագիր Աւետարան մը, բայց մասնաւոր գեղեցկութիւն մը չունենալէն զատ նաեւ Ռ.Ղ.Դ. (1645) հաշիւ Իւն. Թուականը կը կրէ:

ՅՈՂԱԶ. ԱՆՆՅՈՒ

ՌԱՅՏԵՐԵՐԻ ԱՆՈՒՄՈՒՄ

Պատուի Կարգիւնի հաշիւը: Օտեսայի անդղեական ընդհանուր Հիւպատոսը Յունիս 26ին հետեւեալ տեղեկութիւնը կու տայ: Վերջին ժամանակներս ի Պաթում մնամոմի (Kerosin) գինն առ հարիւր 25 բարձրացաւ եւ միտ բարձրանալով վրայ է, ի Պաթում ալ չղտուած քարաձէթի գինն 100% բարձրացաւ: Այս փոփոխման պատճառը յայնմ է՝ որ ներկայ տարւոյս համար ինդուստրիալ վաճառքն 3,225.806 տակառաւ չափ կը համարուի, մինչ Պաթումի աղբերը բովանդակ քարաձէթն առ առաւելն 1,612.903 տակառաւ չափ կրնայ համարուի: Ի դիպակածի որ նոր Պղբիւրներ չգտնուին, հարկաւ քարաձէթի պահեստութիւնը զգալի պիտի ըլլայ, եւ ասով բնականապէս թէ կասկած ծովու եւ թէ Օտեսայի մէջ ձեռնարկութիւնը կը դադրին, սոյն ձեռնարկութեանց մասնակցողք մեծամեծ կուրուստներ կ'ընեն եւ անհամար դործաւորք ալ իրենց աղբուստէն կը զըզուրին: Ա՛լ ըսուի թէ տէրութիւնը միտք ունի արտածուող քարաձէթի վրայ մաքս դնելու, որ ցայտ վայր մաքսէ ազատ էր: Օգոստոս 3ին անդղեական ընդհանուր Հիւպատոսն իւր վերջին խաւերէն հաստատեալով՝ կ'ընէ թէ քարաձէթի արտադրութիւնը, որ Պաթումի վաճառականութեան կը զբաղէին, հիմայ սկսած են ուրիշ վաճառքներ կրել, եւ ի վերջոյ ի յաւելում թէ աստ եւ այժմ քարաձէթի գինը չի կրնար փոխուիլ:

Ռուսաստանի Կառնի Խաբարներէ Իտալիէն հոգեմեծութիւնը: Մօսկու կտաւի մշակութեան պարագայը անձինք Բեկերսպուրի ժողով մը գումարելով՝ կտաւի Բարախաւով խափանելու վրայ խորհրդակցեցան: Ժողովականք յայնմ միտքներեցան՝ որ ուսական կտաւն օտար երկիրներու մէջ ծախելու համար Բեկերսպուրի մասնաւոր կենդրոնական սենեակ մը հաստատուի եւ գործաւորատարաց միջամտութիւնը չընդունուի:

Ռիւսիոյ Կարգութեան հաշիւն: Այժմ սկսած է հաւկիթի արտածութիւնն ի Ռիւսի հսկայաբայլ յառաջանալ, որուն վրայ Leipziger Tagblatt հետեւեալ հետաքրքրական լուրը կու տայ: Վերջին տոններս շարժումն մը մէջ H. Seelig փաճա-

ռատուն երկաթուղւոյ 14 կառք, Beckerին 23 կառք հաւկիթ արտածած են. բայց ասկէ ուրիշ վաճառատուներ ալ բաւական բան մաս մաս դուրս առաքած են: Այս գարնան ընդ ամէնն Ռիւսիոյ գրեթէ 200 երկաթուղւոյ կառք հաւկիթ արտածուած է: Հաւկիթները նախ եւ յառաջ Գերմանիա կ'առաքուին, եւ անկէ՝ Անգղիա: Ռիւսիոյ վաճառականք հաւկիթը մեծաւ մասամբ քաղանէն կը գնեն 100ը 30—40 կոպէկի. այս հաւկիթներէն մէկն ի Գերմանիա 6, իսկ Անգղիա 10 կոպէկ կ'արժէ: Իւրաքանչիւր կառք մէջ 104 արկը կը զետեղուի, իսկ ամէն մէկ արկը 1440 հաւկիթ կը բովանդակէ. ըստ այսմ իւրաքանչիւր կառքով 149.760 հաւկիթ կ'առաքուի: Այս հաշուով ընդ ամէնն այս գարնան Ռիւսիոյ արտածուած է 30 միլիոն հաւկիթէ աւելի:

Ռուսաստանի Կարգութեան հաշիւը: Ռուսաստանի հաւաքածութիւնն ու հաւեղինաց արտածութիւնն օր ըստ օրէ կ'աճէ եւ կը զարգանայ: 1881ին 2,848.831 բուպլի արժողութեամբ հաւեղէն ու հաւկիթ արտածուեցաւ, 1885ին՝ 6,369.067 բուպլի արժողութեամբ, 1887ին՝ 12,539.869 ի արժողութեամբ եւ 1888ին առաջին 9 ամիսները՝ 12,850.000 բուպլի արժողութեամբ:

Այս արդուան հարաւայն Ամերիկայէ բաժնէ հաշիւը կ'ըսուի թէ 7,300.000 հաւկէն աւելի ըլլայ, 1887ին հունձքն ալ 7 միլիոնէն աւելի էր, իսկ 1886ին հունձքն 7 միլիոնէն շատ քիչ պակաս էր: Ըստ այսմ՝ վերջին 3 ամիսներու բերքն 21 միլիոն հաւկէն աւելի էր. եւ զարմանալին այն է՝ որ այս անչափ բերքն, որ տարւել տարի կը բազմանայ, հազիւ կը բաւէ, այնպէս որ ծախուելէն յառաջ կը գործածուի կը սպառուի Միւսիգոն երկրագործական գործեաց եւ ուսուելաց գինները շատ նուաղած են, բամբակի գինը շատ բարձրացած է: Ամերիկայի բամբակի բերքը վերջին պատերազմէն ի վեր կրկնապատկած է, իսկ աշխարհիս բամբակի գրեթէ արեքպատիկ աճած է, որով Ռուսիոյ գերթիւթեան ժամանակ բաց ի Միացեալ-Կահանքներէն տեղ մ'ալ բամբակ չէր մշակուեր: Միւս բամբակաբեր երկիրներու տուած բամբակին քանակութիւնը վերջին տարիներս աճած չէ, ընդհանրապէս յԱմերիկա սաստիկ արագութեամբ կը բազմանայ:

Ծառայնի Բաժնու: Յայտը ծանօթ չէր, թէ բինայ (pinna) ըստած խեցեմորձին գիմացկուն եւ մետաքսանման չիւթ մը կու տայ, որմէ կրնայ գեղեցիկ եւ տոկուն մանաք գործուիլ, իստալա-

կան թերթ մասոր վրայ հետեւեալ տեղեկու-
թիւնը կու տայ: Բինան Գիթերկրական ծովու մէջ
կ'որացաւ: Թեպէտ թիւերը շատ փափուկ են՝
բայց անհարկ գիտարանութեամբ կ'անշատ խե-
ցեմորթը ժայռերէն: Եւտաքսանման փնջիկներն,
որ 1888 ընտանք կը կուտին, խեցեմորթն ան-
շատուէին ետքն՝ աճառով կը լուացան: Եւ-
տայ շքայ մէջ կէս մը կը շրջանայ, անպէտ մա-
սուներէն կը կարուին եւ մնացածն՝ ձեռքով
շփելէն ետքը՝ բոլորովին կը շրջանայ, կը յար-
գարուի եւ կը սանտարուի: Այս գործողութեամբ
անգործ նիւթոյն շրջան երեքը կը փճանայ: Վեր-
ջին ատոր երկու կամ երեք թիւը՝ մէկ թիւ մե-
տաքով կը մնանուի: Այս անմուտքս կ'ստորնա-
խառն ջրով կը լուացուի, ձեռքով կը շփուի եւ
արդեակով կ'որոշուի: Գոյնն եւ գեղնագորշ եւ
սակիփայլ եւ այլնայլ վաճառքներ չինելու կը
գործածուի: Տարագործութեան այս ծիղին
կենդանաւորներն եւ փայլերնայ կը լուգգայ:

ՅԱՐԱՐԱՐՈՒՄ

ԽԱՅ ԻՆ ԺԵՓԻՉ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՐԱՐԱՐՈՒՄԻՆ ԳԵՂ ՄԸ

16. խաղարկոյթի խնդիր:

(Հարգաւորներէն)

Պատմաբան ուշ էր — իրիկուան 9 — բայց
երկու տիկնայ տոմարներն տեսնելու պէս՝ գահ-
երէն ինչպէս՝ որ արտաքույ կարգի ծանր դեպք մը
հանդիպած էր. ուստի տոմարներն բերող ծառային
բաւ՝ որ զիրենք ներս հրամայէր:

«Այս կ'ըն ուրախութիւն է» ըսաւ գահ-
երէն ներս մտնողներն տեսնելուն պէս. բայց Տոմար
Իսպանիային գումարեալ երես տեսնելով՝ կեցաւ
եւ անհանգստութեամբ հարցուց. «Տիկին, կ'ըն
հանդիպեցաւ, ձեր ամուսնոյն գիտարանութիւն մը
պատահած ըլլայ»:

«Տէր գահերէն, կրկնեց Իսպանիայ, որ ալ
իւր խաղարկութիւնն ծածկել չէր կրցած, զարհուրելի
վիճակի մը մէջ էր, ձեր օգնութիւնն ինչպէս ե-
կանայ» զայս ըսելով՝ ձեռքով երեսը ծածկեց եւ
ծռնելի վրայ եկաւ:

Գահերէնուն ամուսնին ներս մտաւ եւ ձեռքն
երկնջընելով՝ «Միայն Աստուծոյ առջեւ ծանր
կը դուրի, բաւ. բայց կ'ըն ուրիշ»:

«Հայրս ու եղբայրս անհետացած են: իսպ-
տականացի Տոմարիգա, վառն զի մայրն խառնել ան-
կարող էր:

Տան կարսիս ճակատը ... կ'ըն ըսել կ'ու-
ղէք. կը յուսամ որ Քիթոյի մէջ մէկը չի կարծեր

թէ ես թշնամիներս անհետացնելով ազատի ու-
ղեմ անոնց ձեռքէն»:

«Զէ, չէ, Տէր, այսպէս չէ, գուցէ յանկարծ
Իսպանիայ կարծելով, հետո ըլլայ մեզմէ այս խո-
հարդար. իւր բարեկամներն ...»:

«Խնդիր չեմ հասկընար. բայց սոր էլք,
եւ քիչ մը հանգարտեցէք, ամուսնոյս քով նստե-
ցէք, մինչեւ որ ես Տոմարիգային հետ խօսիմ: Այն
փոքրիկ Տոմարիգան է, որ գահերէն ըլլալէս յա-
ռաւ ծառնելուն վրայ կը խաղար: Ուրիշ, Տո-
մարիգա, այն ամուսնուան պէս իրարու հետ խօսիք:
Ինչ սիրուն ժամանակներ էին, որ հին ընկերոյն
տունն էր յամախի... բայց մէկդի թողուք այս
խոսակցութիւններն. ածուակ մը առ եւ քով
նստէ, ինչպէս որ այն ամուսնուան կ'ընէր»:

Գահերէնն նստաւ եւ ածուակ մը մերձեց-
նելով՝ ձեռքով նշան ըսաւ Տոմարիգային որ նստի:

«Ո՛հ Տէր, բաւ. Տոմարիգա արուած հրամա-
նին հետեւելով, այսպէս բարեկամ էք. հայրս ու
եղբայրս դարձեալ եւս կը դարձնէք մեզ, այնպէս
չէ՝ նոյնպէս եւ ...»:

«Խիմնէն, բաւ գահերէնն ծիծաղելով
եւ շատապահած աղջկան ինչհասակը, ինքն
ալ անհետացած պիտի ըլլայ, ինչպէս կը լսեմ:
Բայց արժան է իրաւ. բնագիտ կամայոք ինք զինքն
այսպիսի վաճառքի մը մէջ դրաւ, թող անտէ որ
պիտի կարենայ ապառի: Բայց հարկաւ եթէ դուռն
իբեռն համար աղաչեա ... — քանի մը շաբաթ յա-
ռաւ հորդ հետ խօսած ամուսնին միջնորդ պիտի ըլ-
լայի, բայց խօսած ուրիշ նիւթի վրայ դարձաւ եւ
սկսեց բարձր քաղաքականութեան վրայ խօսիլ:
Ինչպէս դարձեալ խոսողըս խօսեց. դուռն խօսե
եւ մի թողար որ զքեզ ընդհատեմ: Հայրս ու եղ-
բայրս ինչ եղան»:

Տոմարիգա համառօտի մը խիմնէնին անհե-
տանալուն վրայ գիտցածն ըսաւ, եւ նոյն օրուան
դեպքն ալ կեցց:

Երբ որ գահերէնն լսեց որ հայրս ու որդի
Տր. Բալանդային գացեր են, սկսաւ մտածելով այս
ամուսնին կրկնել. «Բալանդայ, Բալանդայ, կարծեմ
այս անգիծուածական անքը կը ծանշում: Ինչ
պիտի ընէին հոն»:

«Զեմ դիտել, կրկնեց Տոմարիգա. բայց անկէ
Մանգա Մատալայուն փողոցը գալիս կուտիմ»:

«Բայց, դուռնորդ, այն փողոցին մէջ հայրս
ինչ գործք ունի. նոյն փողոցին մէջ գրեթէ միայն
գործաւորներն եւ ստորին աստիճանի կը բնակին»:

«Այն փողոցը՝ պատի մէջ հաստատուած
գրան մ'առնէք կեցեք են»:

«Այն տեղի ալ կը ծանշում, հոն պանդակ
մը կայ, ուր ամէն ժամանակ կը փայլուի. այն
հրապարակական զգուշարանն ուր գացին»:

«Կերս մտան եւ մէկ մըն ալ գուշար չեկան»:

«Երբ»:

«Այսօր կէսօրէն քիչ մը յառաւ»:

«Այս ատուաւ հայրս Տոմարիգան հարցուց.
եւ անշուշտ Տր. Բալանդային երթալը՝ խիմնէնին
անհետանալուն հետ յարաբերութիւն պիտի ունե-
նայ: Անշուշտ այս մարդիկ իմ ստորկանութեան
աւելի քան դիտելն այս նկատմամբ»: